

Wrocław 15 lipca 2011r

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
we Wrocławiu
pl. Powstańców W-y 1
50-951 Wrocław**

Opinia Regionalnej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko w sprawie realizacji przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji złoża melafiru „Rybnica I” w Rybnicy Leśnej przyjęta na posiedzeniu plenarnym w dniu 11 lipca 2011.

Kruszywo melafirowe to cenny komponent do budowy dróg, do produkcji betonów cementowych wysokiej jakości, utwardzania parkingów i placów. Jest także znakomitym materiałem podsypkowym (tłuczeń) dla budowy linii kolejowych, w tym także dla kolei dużych prędkości.

Województwo Dolnośląskie odgrywa szczególną rolę na surowcowej mapie naszego kraju. Na jego terenie znajduje się 10 z 13 złóż melafirowych kraju, w tym zaliczana do I grupy złóż najbardziej wartościowych „Rybnica I”.

Złoże „Rybnica I” znajduje się w obrębie następujących obszarów chronionych:

- Otulina Parku Krajobrazowego Sudetów Wałbrzyskich,
- Obszar Natura 2000 „Góry Kamienne” o symbolu PLH020038,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 „Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie” o symbolu PLB020010.

Proponowany jest, jako najlepszy, wariant Ia, polegający na tym, że eksploatacją zostanie objęta główna część złoża (24,4 ha) między zachodnimi i wschodnimi jego granicami, z wyłączeniem części południowo-wschodniej w obrębie Hali pod Klinem, położonej na stoku nachylnego w kierunku schroniska „Andrzejówka”, w obrębie którego są zlokalizowane wyciągi narciarskie oraz z wyłączeniem z eksploatacji także północnej części złoża, gdzie na stromym zboczu występuje cenne, priorytetowe siedlisko jaworzyn. Proponuje się udostępnienie złoża w jego południowo-zachodniej części. Taka lokalizacja wkopu udostępniającego umożliwia zacięcie złoża poziomem +795,0 m. n.p.m.. Docelowa, roczna produkcja nie przekroczy 575 tys. Mg kruszyw łamanych.

Proponowanemu projektowi przypisano charakter **nadrzędnego interesu publicznego**.

Brak jest przesłanek do twierdzenia, że występowaniu melafiru w złożu „Rybnica I” towarzyszą rudy uranowe. Potwierdzają to pomiary radiometryczne przeprowadzone w 2006r. przez Państwową Agencję Atomistyki.

Warunki geologiczne i hydrogeologiczne dla eksploatacji złoża są bardzo korzystne.

Klimat akustyczny wokół projektowanej inwestycji jest obecnie kształtowany przez działającą kopalnię melafiru „Rybnica Leśna”. Poziom hałasu w otoczeniu zabudowy Rybnicy Leśnej kształtowany jest głównie przez ruch samochodowy związany z funkcjonowaniem tej kopalni. Wykonane pomiary hałasu pochodzącego od transportu samochodowego ww. kopalni, wykazały, że poziom hałasu emitowany przez pojazdy kształtuje się obecnie na poziomie 58...60 dB.

W rejonie złoża „Rybnica I” stwierdzono występowanie **18 gatunków chronionych roślin**, w tym **13** objętych ochroną ścisłą oraz **5** – ochroną częściową. Na obszarze przewidzianym do eksploatacji nie występują rośliny poddane ochronie ścisłej, a wymagające ochrony częściowej są nieliczne. W obrębie planowanej kopalni melafiru występują nielicznie i na niewielkiej powierzchni **siedliska chronione** „górskich łąk konietlicowych”, „ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacetalia vandelli*”, oraz *ziolorośla górskie i ziolorośla nadrzeczne* które mogą być, w różnym stopniu, narażone na oddziaływanie projektowanej eksploatacji. Są to setne części procenta powierzchni tych siedlisk, występujących na obszarze Natura 2000 „Góry Kamienne”.

Inwentaryzacja terenowa **ptaków** przeprowadzona zarówno na obszarze planowanego wydobywania kopalni (strefa ewentualnego bezpośredniego zniszczenia siedlisk, na których znajdują się stanowiska ptaków) jak i w jego najbliższej okolicy (strefa wpływu bezpośredniego skutkującego zanikiem stanowisk lęgowych oraz wpływu pośredniego i potencjalnego), wykazała, że na obszarze i w sąsiedztwie planowanej inwestycji występują cenne zespoły lęgowe ptaków środowisk leśnych i łąkowych.

Inwentaryzacja **ssaków** na omawianym obszarze, wykazała obecność niewielu gatunków, w tym tylko 3 szczególnej troski, introdukowanego muflona oraz nietoperzy (głównie nocą).

Omawiany teren nie jest również bogaty w **plazy i gady**. Stwierdzono tu 5 gatunków podlegających ochronie ścisłej.

Obszar Gór Kamiennych należy do interesujących pod względem występujących tu **owadów**. Szczególnie godna podkreślenia jest różnorodność **kraśnikowatych**.

Na etapie udostępniania złoża można oczekiwać oddziaływań na: powierzchnię ziemi, gleby i krajobraz (zauważalna będzie przede wszystkim utrata drzewostanu w partiach szczytowych góry Klin; ziemia z nadkładu gromadzona będzie celem użycia w pracach rekultywacyjnych), wody powierzchniowe i podziemne (nie przewiduje się negatywnego wpływu na te komponenty środowiska), powietrze atmosferyczne (nie wystąpi przekroczenie dopuszczalnych norm w zakresie stężeń pyłu drobnego i dwutlenku azotu poza terenem górniczym), klimat akustyczny (mieszkańcy nie będą odczuwać uciążliwości hałasowych), przyrodę ożywioną (siedliska przyrodnicze, rośliny i grzyby chronione; ptaki, ssaki, plazy, gady i bezkręgowce). Oddziaływanie oceniane jest jako dopuszczalne ze względu na objęcie nim niewielkiej części populacji oraz możliwości zastosowania środków mitygujących (przeniesienia) bądź też oczekując prawdopodobnej (bo już doświadczonej na etapie udostępniania złoża w kopalni „Rybnica Leśna”) adaptacji gatunków czy też migracji poza obszar wpływu. Wpływ na obszary chronione, tzn. Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich, ww obszary Natura 2000, **na etapie udostępniania złoża nie będą miały charakteru znaczącego.**

Podobnie jak wyżej, na etapie eksploatacji złoża należy spodziewać się oddziaływań na: powierzchnię ziemi, gleby i krajobraz (duże przekształcenia powierzchni ziemi; wglębny sposób eksploatacji spowoduje, że samo wyrobisko nie będzie widoczne w otaczającym terenie; zużyty olej przekładniowy będzie gromadzony w odpowiedni sposób i odbierany przez wyspecjalizowaną firmę; opracowany będzie a następnie zatwierdzony przez Starostę Wałbrzyskiego „Programu Gospodarki Odpadami Niebezpiecznymi”. Odpady typu komunalnego będą gromadzone w odpowiednich kontenerach i następnie wywożone przez firmę komunalną na składowisko), wody powierzchniowe i podziemne (nie przewiduje się negatywnego wpływu na te komponenty środowiska; wody kopalniane odprowadzane z rzapia do potoku Rybna będą oczyszczane w osadniku), powietrze atmosferyczne (Emisja zanieczyszczeń gazowych w niewielkim stopniu wpłynie na jakość powietrza. Emisja pyłu z terenu planowanej kopalni nie spowoduje przekroczenia dopuszczalnych dla środowiska norm zapylenia. Ukształtowanie terenu będzie hamowało rozprzestrzenianie pyłu z kopalni. Emisja pyłu wywołana ruchem pojazdów po zapyłonej drodze spowoduje znaczny wzrost

zapylenia powietrza w pobliżu drogi, a w pasie o niewielkiej szerokości (rzędu 20 – 30 m) ,klimat akustyczny (dominującym elementem będzie transport pochodzący z istniejącej kopalni, mieszkańcy nie będą odczuwać uciążliwości hałasowych) , przyrodę ożywioną (siedliska przyrodnicze, rośliny i grzyby chronione; ptaki, ssaki, płazy, gady i bezkręgowce). Oddziaływanie oceniane jest jako dopuszczalne ze względu na objęcie nim niewielkiej części populacji oraz możliwości zastosowania środków mitygujących (przeniesienia, wieszanie budek dla ptaków i nietoperzy, procedury wycinki, itp.) bądź też oczekując prawdopodobnej (bo już doświadczonej na etapie eksploatacji złoża w kopalni „Rybnica Leśna”) adaptacji gatunków czy też migracji poza obszar wpływu. Wpływ na obszary chronione ,tzn. Park Krajobrazowy Sudetów Wałbrzyskich, ww obszary Natura 2000 , **na etapie eksploatacji złoża nie będą miały charakteru znaczącego.**

Przewidywane oddziaływania na środowisko po zakończeniu eksploatacji zaznaczają się w **środowisku abiotycznym** wynikami prac rekultywacyjnych poprzez dostosowywanie reliefu wyrobiska do przyszłego zagospodarowania obszaru jako np. terenu leśnego z oczkami wodnymi a także poprzez gromadzenie humusu i nadkładu do odtwarzania warstwy glebowej na półkach kamieniołomu. Działania rekultywacyjne po zakończeniu eksploatacji nie będą wychodzić poza teren górniczy. Uciążliwości związane z przemieszczaniem mas ziemnych ograniczą się do wyrobiska poeksploatacyjnego. Powstałe wyrobisko, mimo przewidzianych prac rekultywacyjnych, pozostanie stałym elementem krajobrazu. Po likwidacji zakładu górniczego wyrobisko, podobnie jak wiele starych, poniemieckich łomów w Sudetach, może stać się obiektem turystycznym, atrakcyjnym ze względu na specyficzną roślinność, swoistą faunę i zjawiska geologiczne. W **środowisku biotycznym** w obrębie wyrobiska najprawdopodobniej odtworzą się pionierskie zbiorowiska naskalne roślin kwiatowych i jednocześnie stworzona zostanie możliwość osiedlenia się gatunków porostów w zestawie zapewne bogatszym niż obecnie. Z reguły na starych wyrobiskach znajdują też dogodne warunki płazy i gady oraz drobne bezkręgowce. Niestety powierzchnie poeksploatacyjne będą jednocześnie stanowiły dogodne siedlisko dla gatunków i zbiorowisk synantropijnych i bramę do wnikania na obszar Natury 2000 i Parku Krajobrazowego gatunków inwazyjnych.

Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie , wtórne, skumulowane, stałe, chwilowe, krótko-, średnio i długoterminowe na florę i faunę, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny oraz pozostałe komponenty środowiska do pewnego stopnia mogą być łagodzone poprzez kompensacje przyrodnicze i działania minimalizujące. W obrębie proponowanego wariantu Ia nie występują siedliska priorytetowe, nie zachodzi konieczność kompensacji przyrodniczej. Również fauna płazów, gadów i ssaków nie wymaga podejmowania działań kompensujących. Niektóre działania minimalizujące odnośnie ptaków i nietoperzy mają jednocześnie charakter działań kompensacyjnych; należy do nich wywieszanie budek lęgowych dla ptaków oraz budek dla nietoperzy. Przedstawiono gamę działań minimalizujących negatywne oddziaływania w zakresach ochrony przyrody, środowiska wodnego, krajobrazu, przed hałasem i powietrza.

Sprawa eksploatacji złoża „Rybnica I” ma również aspekt międzynarodowy ponieważ jako strona narażona pojawiła się Republika Czeska poprzez wystąpienia miasta Meziměstí, urzędu wojewódzkiego w Hradec Kralove, Czeskiej Inspekcji Środowiska oraz administracji Parku Krajobrazowego Broumovsko. Ww interlokutorzy stawiają jednak wymagania, które spełnia przedłożony przez inwestora raport o.o.s.

Monitoring środowiska rozbity jest na etapy udostępnienia złoża i jego eksploatacji, ze szczególnym naciskiem na śledzenie zmian roślinności, zachowania się nietoperzy oraz poziomu hałasu. Zaproponowany sposób monitorowania zmian w środowisku jest przekonujący.

Przeprowadzona analiza konfliktu społecznego związanego z projektowaną kopalnią wskazuje na to, że głównym jego motorem są :

- chęć utrzymania dotychczasowego stanu środowiska, motywowana względami ochrony przyrody i krajobrazu, oraz dostępem do terenów rekreacyjnych,
- obawa przed wzrostem uciążliwości wywołanej transportem urobku w stosunku do mieszkańców, którzy swoje domy posiadają wzdłuż trasy przewozowej,
- obawa przed spadkiem wartości działek i nieruchomości,
- obawa przed wystąpieniem promieniowania radioaktywnego.

Przeciwnikami inwestycji są zarówno organizacje pozarządowe jak i osoby fizyczne. Strony te nie uważają za przynajmniej równoważne dla oddziaływań na środowisko, m.in., takich aspektów jak:

- dostarczenie na rynek budowy dróg i linii kolejowych wysokojakościowego surowca, a tym samym przyczynianie się do rozwoju zapóźnionej infrastruktury drogowej kraju,
- wpływ na tempo rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego gminy,
- istotne zasilenie budżetu gminy z tytułu uiszczanych podatków,
- ograniczenie bezrobocia.

Argumenty te są podzielane przez większą część lokalnej społeczności, przedsiębiorców, organizacje gospodarcze i środowiska geologiczne.

Brak jest pewnych metod prognostycznych co do zachowania się świata zwierzęcego zwłaszcza, że gatunki migrują samoistnie z różną częstotliwością; dotyczy to zwłaszcza drobnych ptaków, które mogą zmieniać miejsce gniazdowania nawet w czasie jednego sezonu lęgowego.

Regionalna Komisja ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko we Wrocławiu przyjęła opinię o uzgodnieniu warunków środowiskowych dla realizacji przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji złoża melafiru „Rybnica I” w Rybnicy Leśnej.

PRZEWODNICZĄCY
REGIONALNEJ KOMISJI
ds. OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
WE WROCŁAWIU

prof. dr hab. inż. Jerzy Zwoździak

REGIONALNA KOMISJA
ds. OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
przy Regionalnym Dyktorze
Ochrony Środowiska we Wrocławiu

SEKRETARZ
REGIONALNEJ KOMISJI
ds. OCEN ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

mgr inż. Kazimiera Szermier

